

GEMİ ACENTELERİ VE FORVARDERLER

Dr. Hüseyin GENÇER

1. GİRİŞ

Denizyolu taşımacılığı, tarih boyunca uluslararası mal ticaretinin başlıca katalizörlerinden biri olmuştur. Uluslararası Deniz Ticaret Odası (International Chamber of Shipping, 2020)'nin raporuna göre, günümüzde küresel ticaretin yaklaşık % 90'ı denizyolu ile gerçekleşmektedir. Geçmiş dönemlerde genellikle, gemi sahibi geminin kaptanı olurdu ya da her bir geminin kaptanı, gittiği tüm limanlarda gemi sahibini temsil eden başlıca aktör olurdu. Ancak, uluslararası ticaretin yükselişi bu uygulamanın artık etkin bir şekilde işleyemeyeceğini göstermiştir. Ticari gemiler teknik olarak karmaşık, değeri yüksek olan varlıklardır ve işletilmesi sonucunda navlun gelirleri sağlamaktadır. Mal akışının ve yük elleçleme operasyonlarının hızlanması, artan rekabet ve gemi ihtiyaçlarının farklılaşması sonucunda, limanlarda ve yerel pazarlarda, taşıyan adına faaliyet gösteren gemi acentesi kavramı ortaya çıkmıştır. Denizyolu taşımacılığının gelişimine paralel olarak gelişen gemi acenteliği kavramının tam olarak ne zaman kullanılmaya başlandığı net olmasa da, Avrupada 14. yüzyıl sonlarında gemi ve kaptan adına hareket eden temsilciler, 19. yüzyılda ise günümüzdeki gemi acenteliği şirketlerine benzer kuruluşlar görülmeye başlamıştır (Eimbcke, 1959:12-15; DTO ve VDAD, 2014:2-3).

İşletme literatüründe başka bir işletme, kişi veya grup adına belirli bir hizmet sunan, yetki verilmiş ve üstlenmiş aracı bir işletme veya kuruluş olarak tanımlanabilecek acentelik kavramı özellikle hizmet sektöründe öne çıkmaktadır. Acente, temsil ettiği şirket veya müşteri adına hareket eden, şirket ve müşteri arasında sözleşme yapmaya yetkili bir aracıdır. Acenteler, verilen hizmeti üstlenmeyip hizmetin sunum hakkını alırlar ve iletirler. Bu bakımdan, hizmet dağıtım kanalının da önemli bir parçasıdır (Wilson ve diğerleri, 2012:299-304). Acenteler hizmet sektöründe farklı uzmanlık alanlarına sahip olabilmektedir. Örneğin, gemi acenteleri denizyolu taşımacılığında uzmanlaşmış, bu alandaki farklı hizmetlere odaklanmış kuruluşlardır.

KAYNAKÇA

- Barrios, K. (2017). What Is The Difference Between a NVOCC and a Freight Forwarder?. Erişim adresi: <https://www.xeneta.com/blog/difference-between-nvocc-freight-forwarder>
- BCG (Boston Consulting Group) (2020): Digital Transformation in the Shipping Industry, Erişim adresi: <https://www.bcg.com/en-tr/industries/transportation-travel-tourism/center-digital-transportation/shipping>
- Bitiktas, F., Tuna, O. (2020). Social media usage in container shipping companies: Analysis of Facebook messages, *Research in Transportation Business & Management*, 34, 1-11.
- Branch, A.E. and Robarts, M. (2014). *Barcnh's Elements of Shipping* (Ninth edition), Oxon; New York: Routledge.
- Brodie, P.R. (1997). *Dictionary of Shipping Terms* (3rd ed), Hong Kong: LLP Limited.
- Deveci, D.A. ve Çetin, İ.B. (2013). *Gemi Acenteleri ve Forvarder İşletmeleri: İşlevler ve Hizmetler*. G. Cerit, D.A. Deveci, S. Esmer (Ed.), *Denizcilik İşletmeleri Yönetimi içinde*, İstanbul: Beta Basım A.Ş.
- DTO (Deniz Ticaret Odası) ve VDAD (Vapur Donatanları Derneği) (2014): *Gemi Acenteliği Eğitimi*, Deniz Ticaret Odası Yayınları, 2. Basım, İstanbul: Pirintaş Basım.
- Eimbecke, F. H. C. (1959): *Schiffsmakler-Kompass*, Hamburg: De Gruyter.
- FIATA (2012). Erişim adresi: https://fiata.com/uploads/media/FIATA_World_Congress_2012_Main_Forum_-_Presentation_by_Peter_King__Federal_Maritime_Commission_02.pdf
- FONASBA (The Federation of National Associations of Ship Brokers and Agents) (2012): *The Role, Responsibilities and Obligations of the Ship Agent in the International Transport Chain*, Erişim adresi: <https://www.fonasba.com/wp-content/uploads/2012/10/Role-of-Agent-Final1.pdf>
- Gourdin, K.N. (2006). *Global Logistics Management A Competitive Advantage for the 21st Century*(2nd Ed), New Jersey: Blackwell Publishing.
- ICR (1997): *Selecting the right liner agent*, in *International Container Review Spring/Summer*.
- International Chamber of Shipping (2020). Erişim adresi: <https://www.ics-shipping.org>
- ICS, Institute of Chartered Shipbrokers (2015a): *Liner Trades*, London: Institute of Chartered Shipbrokers.
- ICS, Institute of Chartered Shipbrokers (2015b): *Shipping Business*, London: Institute of Chartered Shipbrokers.
- ICS, Institute of Chartered Shipbrokers (2016a): *Legal Principles in Shipping Business*, London: Institute of Chartered Shipbrokers.
- ICS, Institute of Chartered Shipbrokers (2016b): *Port Agency*, London: Institute of Chartered Shipbrokers.
- Kose, S., Ozkok, M., Demirel, F.B. ve Kose, E. (2018). Performance Indicators Considered for Selection of Agency in Maritime Industry, *Transportation Journal*, 238-257. DOI:10.5325/transportationj.57.3.0238
- Lambrou, M., Watanabe, D., Iida, J. (2019): Shipping digitalization management: conceptualization, typology and antecedents, *Journal of Shipping and Trade*, 4 (11), 1-17. <https://doi.org/10.1186/s41072-019-0052-7>
- Latarche, M. (1998): *Port Agency*, London: Witherby.
- LODER (2013). *Lojistik Terimler Sözlüğü*. Erişim adresi: <http://www.loder.org.tr/tr/terimler.html?harf=T&sayfa=4>
- Lorenz, W. (2005) *Leitfaden für Spediteure und Logistiker in Ausbildung und Beruf* (Band 1), Deutscher Verkehrs-Verlag:Hamburg yerine "Hamburg: Deutscher Verkehrs-Verlag"
- Oelfke, D. (2008): *Speditionsbetriebslehre und Logistik, Die wichtigsten Prüfungsfragen mit Lösungen*, Gabler: Wiesbaden.

- P&O Nedlloyd (1997): Rubrik A - Z auf dem Internetserver von P&O Nedlloyd
- Pawlik, T. (1999): Internationale Containerlinienschiffahrt, Eine betriebswirtschaftliche Einfuhrung, Wiesbaden: Gabler.
- Plomaritou, E. (2015). What Agents Need to Know about Chartering (London, Lloyd's Maritime Academy, Module 6 of Distance Learning Course "Diploma for Ship and Port Agents")
- Plomaritou, E. and Papadapoulos, A. (2018). Shipbroking and Chartering Practice (Eighth Ed), Oxon: Routledge.
- Schiels, K.T. (1995): Ship Agency: A Guide to Tramp Ship Agency, Essex: Fairplay Publication.
- Schilling, H. (1997). The future role of ship agents, in: ISL.
- Schramm, H.J.(2012). Freight Forwarder's Intermediary Role in Multimodal Transport Chains: A Social Network Approach. Heidelberg; Dordrecht; London; New York: Springer.
- Sein, J.H. (2013): Role of Supervisory or Protecting Agent, Erişim adresi: <http://jedidiahhansein.blogspot.com/2013/11/role-of-supervisory-or-protecting-agent.html>
- Skender, H.P., Host, A. Ve Nuhanovic, M. (2016). The Role of Logistics Service Providers in International Trade, 16th International Scientific Conference Business Logistics in Modern Management, Osijek, Croatia, 13 October 2016, 21-37.
- Soltow, N. (2017): Opportunities And Challenges For Port Agents By The Increasing Digital Progress Of The Maritime Sector, Erişim adresi: <https://www.fonasba.com/wp-content/uploads/2017/08/Niklas-Soltow.pdf>
- Suluvman, C.H. (2017): Denizyolu Taşımacılığı ve Gemi Acenteciliđi İşlemleri, İzmir: Teknofset.
- UTİKAD. (2018). Erişim adresi: <https://www.utikad.org.tr/Detay/Duyurular/3148/tasima-isleri-organizatorleri-taslak-yonetmeligi-ne-yonelik-utikad-calismalari>
- Walwei, U. (2016): Digitalization and Structural Labour Problems, The Case of Germany, ILO Research Paper No. 17, Erişim adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_522355.pdf
- Wilson, A., Zeithaml, V.A., Bitner, A.J. ve Gremler, D.D. (2012). Services Marketing: Integrating Customer Focus Across the Firm (2nd Ed), McGraw-Hill Education: Berkshire.